

طرح درس

" اپیدمیولوژی "

ارزش: 2 واحد نظری

گروه هدف : دانشجویان دوره دکترا (Ph.D) پرستاری

طول دوره : 34 ساعت

مدرس : دکتر مهرانگیز ابراهیمی ممقانی – استادیار دانشکده بهداشت و تغذیه
هدف کلی درس : کاربرد اپیدمیولوژی در طراحی مطالعات پرستاری و تجزیه و تحلیل داده ها در جهت کنترل و پیشگیری از بیماریها

جلسه اول :

- بیان سرفصل، اهداف
- روش تدریس و شیوه ارزیابی و منابع درسی
- تعیین فعالیت دانشجو در طول ترم در قالب ارائه نقد و بررسی مقالات و پژوهشها از دید اپیدمیولوژی
- مروری بر تعریف و اهداف اپیدمیولوژی
- مروری بر واژه های متداول در اپیدمیولوژی
- جمع بندی بحث

جلسه دوم :

- پرسش و پاسخ
- مرور بر اصول و کاربرد های اپیدمیولوژی
- بررسی تمایز پزشکی بالینی و اپیدمیولوژی
- جمع بندی

جلسه سوم :

- پرسش و پاسخ در مورد جلسه قبلی
- رویکردهای اپیدمیولوژی
- کاربرد اپیدمیولوژی در پرستاری از دیدگاه کنترل بیماریها و پژوهش
- جمع بندی

جلسه چهارم :

- پرسش و پاسخ
- شاخص های جمعیتی و سلامت
- میزانها و اهمیت آنها در مقایسه با سایر اندازه های اپیدمیولوژیک
- شاخصهای میرایی
- جمع بندی

جلسه پنجم :

- پرسش و پاسخ
- شاخصهای ابتلاء و تفاوت میزانهای شیوع و بروز در بررسی اپیدمیولوژیک بیماریها
- عوامل موثر بر میزانهای ابتلاء
- اهمیت شاخصهای استاندارد شده و غیر استاندارد در بررسی وسعت و اتیولوژی بیمارها
- آشنایی با نحوه استاندارد کردن شاخصها
- جمع بندی

جلسه ششم:

- پرسش و پاسخ
- منابع اطلاعاتی در اپیدمیولوژی
- جمع بندی

جلسه هفتم:

- پرسش و پاسخ
- تعریف روائی یا اعتبار (Validity)
- عوامل موثر بر روائی
- منابع خطا یا سوگیری (Bias) و انواع آن
- جمع بندی

جلسه هشتم:

- پرسش و پاسخ
- تعریف پایائی یا قابلیت اعتماد (Reliability)
- تغییر پذیری (Variability) و انواع آن (Inter- and Intra variability)
- عوامل موثر بر پایائی
- جمع بندی

جلسه نهم:

- پرسش و پاسخ
- تعریف تکرار پذیری (Reproducibility)
- عوامل موثر بر تکرار پذیری
- جمع بندی

جلسه دهم:

- پرسش و پاسخ
- آشنایی با پزشکی مبتنی بر شواهد (Evidence Based Medicine= EBM) و پرستاری مبتنی بر شواهد (Evidence Based Nursing= EBN)
- جمع بندی

جلسه یازدهم:

- پرسش و پاسخ
- شیوه ارزیابی شواهد از دیدگاه EBM
- آشنایی با اهمیت مطالعات مرور سیستماتیک و متا آنالیز از نظر سطح شواهد
- جمع بندی

جلسه دوازدهم:

- پرسش و پاسخ
- مروری بر کاربرد مطالعات تشخیصی (Diagnostic study)
- نحوه ارزیابی روائی و پایائی مطالعات تشخیصی
- آشنایی با نحوه بررسی یک مقاله تشخیصی و نگاه نقادانه بر آن
- جمع بندی

جلسه سیزدهم:

- پرسش و پاسخ
- ارائه و بررسی مقاله تشخیصی بررسی شده توسط دانشجویان
- انواع مطالعات اپیدمیولوژیک
- مطالعات توصیفی و انواع آن

- نحوه ارزیابی روایی و پایایی مطالعات توصیفی
- آشنایی با نحوه بررسی یک مقاله توصیفی و نگاه نقادانه بر آن
- جمع بندی

جلسه چهاردهم:

- پرسش و پاسخ
- آشنایی با مطالعات مشاهده ای تحلیلی
- کاربرد مطالعات تحلیلی و انواع آن
- مطالعات مقطعی (Cross-sectional) تحلیلی
- نحوه ارزیابی روایی و پایایی مطالعات مقطعی
- آشنایی با نحوه بررسی یک مقاله مقطعی تحلیلی و نگاه نقادانه بر آن
- جمع بندی

جلسه پانزدهم:

- پرسش و پاسخ
- نقد و بررسی مقالات توصیفی و مقطعی ارزیابی شده توسط دانشجویان
- مطالعات مورد-شاهدی (Case-Control) و همگروهی (Cohort)
- مقایسه مزایا و معایب مطالعات مورد-شاهدی و همگروهی
- نحوه ارزیابی روایی و پایایی مطالعات مورد-شاهدی و همگروهی
- جمع بندی

جلسه شانزدهم:

- نقد و بررسی مقالات مورد-شاهدی و همگروهی بررسی شده توسط دانشجویان
- مرور بر کارآزمایی های بالینی
- اهمیت تخصیص تصادفی (Random allocation) و کورسازی (Blinding) در روایی کارآزمایی های بالینی
- انواع کارآزمایی های بالینی (Clinical Trial)
- Repeated measures
- Parallel RCT
- Cross-over RCT
- نحوه ارزیابی روایی و پایایی کارآزمایی های بالینی
- جمع بندی

جلسه هفدهم:

- پرسش و پاسخ
- نقد و بررسی مقالات کارآزمایی بالینی بررسی شده توسط دانشجویان
- آشنایی با مطالعات اعتبار سنجی (Validation) و نحوه طراحی آن
- نحوه تجزیه و تحلیل داده های مطالعات اعتبارسنجی و بررسی روایی و پایایی آن
- جمع بندی

جلسه هیجدهم:

- امتحان پایان ترم

شیوه ارزیابی دانشجو:

- امتحان پایان ترم و فعالیت کلاسی دانشجو

منابع درسی بر اساس آخرین ویرایش :

- میانی اپیدمیولوژی : مازنر. ترجمه: کیومرث ناصری
- اصول و روشهای اپیدمیولوژی- جمعیت شناسی و آمارهای بهداشتی. جلد اول. ترجمه: دکتر حسین شجاعی تهرانی
- اپیدمیولوژی پزشکی ترجمه: دکتر محسن جانقربانی
- اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای شایع در ایران .حسین حاتمی، فریدون عزیزی، محسن جانقربانی . نشر: خسروی ، 1385
- .Epidemiology. Gordis L. Elsevier Inc. Pennsylvania
- Sellers & Epidemiology for Public Health Practice: Friis
- سایت های تخصصی اپیدمیولوژی (داخلی – خارجی)
- مجلات علمی پژوهشی پرستاری ، علوم پزشکی و بهداشتی (داخلی ، خارجی)